

2.8.4 Krenkelse av tjenesteplikter

https://lovdata.no/dokument/SPH/sph-2022/KAPITTEL_2-8-4#KAPITTEL_2-8-4

Vi ser av

<https://lovdata.no/pro/#document/LASTR/avgjorelse/la-2021-64038>

«Tiltalen omfattet tre vedtak, men et flertall fant ikke bevist at to av vedtakene var fattet forsettlig i strid med loven»

at vedtak uten hjemmel og i strid med loven, er krenkelse av Straffeloven § 171, altså kommer under tjenestefeil om de nekter å oppfylle lovens bokstav og ånd.

Særlovene sier hva de skal gjøre, og vilkårene for når de skal gjøre det:

"Offentlege organ skal føre opplysningar i matrikkelen når det er bestemt i lov eller forskrift. "

<https://lovdata.no/lov/2005-06-17-101/§22>

"Organet skal rette opplysningane når ein part set fram krav om det og kan dokumentere at det er grunnlag for å rette opplysningane. "

<https://lovdata.no/lov/2005-06-17-101/§26>

Skal er kravet. Dette er tjenesteplikten. SKAL, sies det. Å ikke ville gjøre må være lovhjemlet. Å nekte å gjøre det er kriminelt. Skal straffefølges.

"Det utøves offentlig myndighet dersom avgjørelsen bygger på offentligrettslig myndighet tildelt ved lov, forskrift eller et annet kompetansegrunnlag."

<https://www.lovkommentar.no/straffeloven-171/>

"Tjenesteplikten kan være fastsatt i lov eller forskrift, i arbeidsavtalen, instruks eller etter pålegg fra overordnede."

<https://www.lovkommentar.no/straffeloven-171/>

Tjenesteplikten er fastsatt i lov Matrikkelloven, og saksbehandlers anførte SÆRVILKÅR er uhjemlet og forbudt for henne å dra frem, det er bare en personal opinion som vi ikke trenger å bry oss om. Vi er IKKE interessert i hennes personlige meninger.

Bruddet må være grovt for å være straffbart. Fra forarbeidene:

"§ 171 rammer en offentlig tjenestemann som handler innenfor sitt ansvarsområde, men grovt i strid med tjenesteplikten – for eksempel ved å treffe et vedtak det åpenbart ikke er hjemmel til"

https://lovdata.no/pro/#document/PROP/forarbeid/otprp-8-200708/KAPITTEL_12-2-4-21

"Straffansvar kan lettest tenkes ved klare overskridelser av materiell kompetanse, for eksempel vil tvangsmedisinering uten hjemmel rammes, jf. Rt-1995-20"

"Spørsmålet for lagmannsretten er om det i objektivt henseende foreligger feil i myndighetsutøvelsen ved de tre vedtakene som er fattet, om feilene i så fall må anses å være grove, og om C har utvist slik subjektiv skyld som loven krever."

<https://lovdata.no/pro/#document/LASTR/avgjorelse/la-2021-64038>

Skyldkravet er forsett, jf. §§ 21 og 22. Forsett er påvist. Hun er flere ganger gjort oppmerksom på feilen, uten å rette den på egen hånd etter Fvl. § 35. Den er villet "med hensikt".

"Straffelovkommisjonens forslag om å la forsett gjelde som skyldform for hele straffelovgivningen hvis ikke annet er bestemt i det enkelte straffebud, er i samsvar med departementets grunnsyn om å være varsom med bruken av straff (se kapittel 7)."

https://lovdata.no/pro/forarbeid/otprp-90-200304/KAPITTEL_2-5-2-4

"... ført tilstrekkelig bevis for at bruddet er begått forsettlig. I vurderingen av Cs forsett, står spørsmålet om hvilken kunnskap han besatt på vedtakstidspunktet sentralt."

"... forutsetter domfellelse etter tiltalen at det er ført tilstrekkelig bevis for at bruddet er begått forsettlig. I vurderingen av Cs forsett, står spørsmålet om hvilken kunnskap han besatt på vedtakstidspunktet sentralt".

Alle jurister i forvaltningen vet at de må ha hjemmel for vedtak. Å ikke vite dette har formodningen mot seg. Å dikte opp uriktige hjemler for vedtak frifinner ikke for skyld, beviser bare at det er gjort med hensikt. I alle tilfeller kan vi finne vdtak som saksbehandler og andre saksbehandlere gir uttrykk for dette, det vil også bli spurt om dette i partsforklaring om hun visste at hun må ha helt klar lovhjemmel for vedtak.

"Det er imidlertid ikke noe krav for domfellelse etter straffeloven (2005) § 171 at gjerningspersonen har hatt forsett om å oppnå vinning eller noen annen form for fordel for seg eller andre, jf. Ot.prp.nr.8 (2007–2008) side 337"

"Det er etter lagmannsrettens syn heller ikke tvilsomt at pliktbruddet må anses grovt i den forstand straffeloven (2005) § 171 nytter begrepet. Det er tale om uhjemlet myndighetsutøvelse på et sentralt rettsområde."

https://lovdata.no/pro/avgjorelse/la-2021-64038/KAPITTEL_5-3-4

"Retten er ikke i tvil om at tiltalte grovt har brutt sin tjenesteplikt om å ikke gjøre utjenestlige oppslag som fremgår av sikkerhetsinstruks og retningslinjer hos NAV"

https://lovdata.no/pro/avgjorelse/toslo-2018-147686/KAPITTEL_1-1

«Straffesanksjonering av pliktbrudd i tilknytning til utøving av offentlig myndighet har begrunnelse i at det er vesentlig at den enkelte borger har tillit til at myndighet utøves i samsvar med lover og regler, og at denne myndigheten ikke misbrukes, jf. Ot.prp.nr.8 (2007–2008).

Straffeloven § 171 oppstiller tre vilkår for straffansvar. For det første må det være tale om utøvelse av offentlig myndighet. Det er i foreliggende sak ikke tvilsomt – eller omtvistet – at beslutninger som de tiltalte fattet som etterforskningsledere under pågående etterforskning av straffesaken omfattes av utøvelse av offentlig myndighet, jf. også NOU 2002:4 Ny Straffelov Straffelovkommisjonens delutredning VII side 311.

De sentrale, og omtvistede spørsmål i saken, er om vilkårene om at det var brudd på en tjenesteplikt å avslutte avhøret av C da han fikk status som siktet, og om et slikt eventuelt brudd var grovt, er oppfylt.

Hva gjelder rettsgrunnlaget for tjenesteplikten for offentlige tjenestepersoner fremkommer det av Ot.prp.nr.8 (2007–2008) punkt 9.17.3 følgende:

«Kommissjonen peker på at innholdet i tjenesteplikten normalt vil følge av lov, forskrift, direktiv, pålegg fra overordnede eller praksis. Det kan også tenkes handlinger som strider mot alminnelige prinsipper for utøvelsen av offentlig myndighet.

Det tilføyes i denne sammenheng at tilsidesettelse av grunnleggende rettssikkerhetsgarantier i form av prosessuelle rettigheter, kan bli ansett som en grov rettskrenkelse mot en siktet i en straffesak, jf. HR-2017-1894-U avsnitt 17

Om innholdet i vilkåret om tjenesteplikt er det også av relevans å se hen til det strafferettslige profesjonsansvar for offentlige tjenestemenn som følge av domstoloven § 200. Kjelby i Stat, politikk og folkestyre: Festskrift til Per Stavang, s. 653-669 fremholder blant annet:

«Bestemmelsen statuerer altså et strafferettslig profesjonsansvar, hvor selve adferdsnormen i første rekke må søkes i andre regelsett. For politi og påtalemyndigheten vil forskjellige profesjonskrav og tjenesteplikter følge av bl a straffeprosessloven, påtaleinstruksen, politilovgivningen, samt instruksjer og direktiv fra overordnet. De positive bestemmelser må suppleres med krav som følge av grunnleggende straffeprosessuelle og prosessetiske prinsipper».

Retten finner etter gjennomgangen ovenfor å legge til grunn at tjenesteplikten for en polititjenestemann, kan bygge på et bredt sett av ulike grunnlag fastsatt blant annet i lov, forskrifter, direktiv, instruksjer, arbeidsavtale og den konkrete stillingen vedkommende innehar, praksis og mer grunnleggende straffeprosessuelle og prosessetiske prinsipper.»

https://lovdata.no/pro/avgjorelse/tkisa-2020-19445/KAPITTEL_1-2

«Straffelovkommisjonen foreslår en generell bestemmelse som rammer den som ved utøving av offentlig myndighet forsettlig handler i strid med sin tjenesteplikt, jf. delutredning VII side 311 flg

Derimot mener Straffelovkommisjonen at pliktbrudd i tilknytning til utøving av offentlig myndighet fremdeles bør straffsanksjoneres, fordi det er vesentlig at den enkelte har tillit til at myndighet utøves i samsvar med lover og regler, og at myndigheten ikke misbrukes.»

https://lovdata.no/pro/forarbeid/otprp-8-200708/KAPITTEL_9-17-3

9.17.5 Departementets vurdering

Departementet slutter seg langt på vei til Straffelovkommisjonens forslag til straffebud mot misbruk av offentlig myndighet. I likhet med kommisjonen mener departementet at det er hensiktsmessig å fastsette generelle bestemmelser som rammer alle former for forgåelser ved utøving av offentlig myndighet.

https://lovdata.no/pro/forarbeid/otprp-8-200708/KAPITTEL_9-17-5